

ФОРМУВАННЯ ВРОЖАЙНОСТІ ТА ЯКОСТІ ЗЕРНА СУЧАСНИХ СОРТІВ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ

Важлива роль у підвищенні врожайності та поліпшенні якості зерна належить підбору стабільних за продуктивністю і екологічно пластичних до умов вирощування сортів. Вимоги сільськогосподарського виробництва до сортів пшениці озимої невпинно підвищуються і вже зараз урожай зерна в межах 6,0-7,0 т/га не є винятком. На сьогодні в Україні створені сорти пшениці озимої, генетичний потенціал яких перевищує 10,0 т/га, проте у виробництві він реалізується не в повній мірі, оскільки рівень адаптивності сортів і адаптації сортової агротехніки до певних умов ще недостатній для отримання гарантовано стабільно високих урожаїв даної культури. Тому, визначення адаптованих до умов конкретного регіону сортів пшениці озимої є актуальним

Метою досліджень було встановити особливості прояву генетичного потенціалу продуктивності та якості зерна сучасних сортів пшениці озимої в умовах північно-східного Лісостепу України

Дослідження проводилися в зерно-просапній сівозміні на полях Інституту сільського господарства Північного Сходу НААНУ. Досліджувалися 11 сортів пшениці озимої селекції провідних науково-дослідних установ України: Миронівського інституту пшениці ім. В.М. Ремесла НААН, Селекційно-генетичного інституту-НЦСіС; Інституту рослинництва ім. В.Я. Юр'єва НААНУ.

Аналіз складових продуктивності досліджуваних сортів пшениці озимої показав, що значний вплив на кінцеву врожайність мала густина продуктивного стеблостою. В цілому за роки досліджень сорти пшениці озимої Гордовита, Досконала і Розкішна здатні, не зважаючи на умови вирощування, сформувати достатній продуктивний стеблостій – більше 500 шт./м².

Проведений аналіз досліджуваних сортів пшениці озимої за врожайністю зерна показав, що сорти по-різному реагували на умови вирощування. У цілому за роки досліджень урожайність зерна була в межах від 7,01 до 9,24 т/га. Вищі врожаї зерна, в середньому за роки досліджень, отримано по сортах Розкішна (9,24 т/га), Досконала (8,92 т/га) і Гордовита (8,36 т/га). Деяко нижчу врожайність отримано по сортах Волошкова (7,80 т/га), Заграва одеська (7,78 т/га) і Епоха одеська (7,72 т/га).

Більшість досліджуваних сортів пшениці, в середньому за роки досліджень, сформували зерно групи А 3 класу. До них слід віднести такі сорти, як Василина, Колос миронівщини, Епоха одеська, Заграва одеська, Досконала і Розкішна вміст білка в яких більше 11,0%, сирої клейковини – більше 18%, одиниць ВДК в межах 45-100.

На основі отриманих результатів досліджень можна рекомендувати для умов північно-східного Лісостепу України вирощувати високоврожайні сорти пшениці озимої – Розкішна, Досконала і Гордовита селекції Інституту рослинництва ім. В.Я. Юр'єва; Волошкова селекції Миронівського інституту пшениць ім. В.М. Ремесла; Заграва одеська і Епоха одеська – Селекційно-генетичного інституту-НЦСіС.